

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Давлатзода Ҷамила «Низоми мусоири педагогии тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёғти дараҷаи илмии доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

Дар замони дигаргуниҳои куллии дар ҷоме ба амал омада, фаъолгардонии омили шаҳсият ҳамчун яке шартҳои таракқиёти минбаъдаи ҷомеа маҳсуб дониста мешавад. Вобаста ба ин, масъалаи тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мубрам дониста мешавад. Таҳқиқоти диссертационии Давлатзода Ҷамила маҳз ба ҳамин масъалаи муҳими педагогӣ бахшида шудааст.

Диссертация мувофиқи ихтиси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот омода карда шудааст.

Унвончу таҳқиқоти ҳудро бо дарназардошти тағйиротҳои дар давраи ҳозира дар соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷамъиятӣ ва иҷтимоӣ-сиёсӣ, илмӣ-техникӣ ва фарҳангӣ ба амал омада мураттаб намудааст, ки бешубҳа дар таълим ва тарбияи насли наврас мавқеи маҳсусро ишғол менамояд.

Тавре, ки унвонҷӯ таъкид менамояд, тағйиротҳои ба амал омада, дар назди муассисаи таҳсилоти умумӣ масъалаи тарбияи шаҳсони ватандӯсту дорои ғояи баланди шаҳрвандиро тақозо мекунад.

Унвонҷӯ дар ҳалли вазифаҳои тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ он нуқтаро ба назар гирифтааст, ки шаҳси дорои ғояи баланди шаҳрвандӣ ин дӯстдори ватан ва ҳомиву пуштибони манфиаҳои он буда, ҳамзамон ватандӯст – инсоне, ки ватани ҳудро дӯст медорад, ба ҳалқи ҳуд содик аст, барои фидокорӣ омода аст ва барои Ватани ҳуд корнамоӣ мекунад.

Дар диссертатсия муҳаққиқ зарур шуморидааст, ки қабл аз ҳама, сабабҳои мушкилоти мавҷудбударо дар тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ таҳлил намояд, чунки мавҷуд будани ин мушкилот боиси косташавии сифатҳои ахлоқии мактаббачагон мегардад.

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқоти диссертационии унвончӯ Давлатзода Ҷамила ба омилҳои зерин вобаста мебошад:

- ба имконият ва шароити тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон дар муассисаҳои муосири таҳсилоти миёнаи умумӣ;
- ба таҷдиди назар гардидани сохтор ва мундариҷаи низоми тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагон дар муассисаҳои муосири таҳсилоти миёнаи умумӣ
- ба коркард ва заминаҳои назариявӣ ва асосҳои тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон дар шароити муосир;
- ба муайян ва асоснок намудани мундариҷа ва хусусиятҳои методии технологияи тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ

Унвончу дар муқаддимаи диссертатсия аз нуқтаи назари илмӣ дастгоҳи илмии диссертатсияро банду баст намудааст, ки ба талаботи муқарраргардида ҷавобгу мебошад. Нуқтаҳои назариявию методологӣ дар диссертатсия босаводона матраҳ гардида, ба талаботи имрӯзаи ташкулу гузаронидани озмоиши педагогӣ мувофиқат меқунанд.

Зимни тарҳрезии вазифаҳои таҳқиқот унвонҷӯ он нуқтаро мадди назар гирифтааст, ки:

- хусусиятҳои ташаккул ва рушди шуури шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон дар раванди корҳои беруназсинфӣ таҳқиқи карда шавад;
- барномаҳои таълимии мактабӣ бо дарназардошти самти тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон омода карда шаванд;
- таркиби дидактикий китобҳои дарсӣ ва васоити таълимӣ-методӣ, ба хусусиятҳои тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон мувофиқат намоянд;

- шартҳои педагогии тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муайян карда шавад;
- мундариҷа ва ҳусусиятҳои методии технологияи тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муайян ва асоснок карда шавад;
- модели методии раванди тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳта шавад;
- тавсияҳои илмӣ-амалӣ, ки ба ташаккули ҳисси шаҳрвандӣ ва ватандӯстии хонандагон нигаронида шудаанд, таҳия ва коркард карда шаванд.

Бо назардошти ин, унвончу қӯшиш намудааст, ки дар ҷараёни кори таҷрибавӣ-озмоиши тавонмандии тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумиро тавсиф ва ошкор созад, ҳамчунин бартарии ин шакли тарбияро дар ташаккули камолоти маънавӣ-ахлоқии хонандагон аниқ намояд.

Дараҷаи асосноккунии нуқтаҳои илмӣ, ҳулоса ва тавсияҳо

Аз ҷониби муҳаққиқ ба таври муфассал татқиқотҳои анҷомдодаи олимони ватанию ҳориҷӣ оид ба масъалаи тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон омухта ва таҳлил карда шуда, дар ҳамин асос нуқтаҳои назари соҳиби диссертатсия аз нуқтаи назари илмӣ пешниҳод карда шудааст.

Муаллифи диссертатсия иброз медорад, ки мақсади дарозмуддати рушди иҷтимоӣ-иқтисодии ҷумҳурӣ ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ ва таҳқими давлати соҳибистиклол, демократӣ ва ҳуқуқбунёд мебошад, ки ба такмили фарҳангӣ шаҳрвандӣ-ватандӯстии насли наврас нигаронида шудааст. Ҷанбаи мазкур бо мубрамияти хоса тавсиф мегардад, чунки бо шуурнокии пасти шаҳрвандӣ-ватандӯстии шаҳрвандон, дар мавриди надоштани саъю қӯшиши муносиб барои воридшавии фаъолона ба ҳаёти ҷамъиятий ва иҷрои одилонаи қарзи ватандӯстии худ дар назди

Ватан, тамоми дигаргуниҳои мусбии пешбинишуда метавонанд дар марҳилаи шиору афкори декларативӣ боқӣ монанд. Ватандӯстӣ ба унвони волотарин эҳсоси маънавӣ-ахлоқӣ шарти пешбарандаи эҳё ва таҳқими давлатдории тоҷикон дар асоси ҳувияти миллӣ мебошад. Вобаста ба ин дар шароити имрӯза зарур аст, ки стратегияи илмии ҷорӣ намудани тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии муҳассилини ҳамаи зинаҳои таҳсилот коркард ва асоснок карда шавад. Ба ақидаи мо, унвонҷу дар ин бора дар умумум мӯваффақ гардидааст. Дар ин бора озмоишҳои тулонии дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ гузаронида ў гувоҳӣ медиҳанд.

Асоси методологӣ ва назариявии таҳқиқот ягон шубҳаро ба вучуд намеорад, унвонҷӯ қобилияти хуби таҳлилу хulosабарориро дорост, ки ин аз дониши хуби назариявӣ доштани ў гувоҳӣ медиҳад.

Пояи илмӣ-назариявии таҳқиқот, татбиқи амалии он, методҳои таҳқиқот, анҷоми ҳар як давраи таҳқиқот давоми мантиқии якдигар буда, ба талаботҳои қабулшуда нисбат ба кори илмӣ-таҳқиқотӣ ҷавобгӯ мебошанд.

Дар диссертатсия зикр гардидааст, ки самаранокии тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстӣ аз бисёр ҷиҳат аз муносибатҳои ҷамъиятие, ки дар ҷомеа муқаррар гардидаанд, аз технологияҳое, ки омӯзгорон барои тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон истифода мебаранд, вобастагӣ дорад. Вазифаҳои муассисаҳои таҳсилоти умумӣ дар марҳилае, ки гуногунандешӣ ва мавқеъҳои гуногуни сиёсӣ арзи вучуд доранд ва бознигарии асосҳо ва принципҳои ахлоқӣ идома дорад, бояд барои фароҳам овардани шароит ва муҳити муносиб барои тарбияи шаҳрванди воқеии давлат ва ватандӯсти ҳақиқӣ, ки ў аз вазъи мавҷуда огоҳ аст ва метавонад дар рушду пешрафти мамлакти худ саҳмгузор бошад, дурнамои рушди Ватани худро дарк менамояд ва ояндаи худро тавъам бо он медонад, мусоидат намоянд.

Мақсади асосии тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстӣ мукаммалгардонии мавқеи фаъоли шаҳрвандӣ ва ватандӯстӣ мебошад,

ки байни арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ ва иҷтимоӣ муҳим арзёбӣ мегарданд. Онҳо дастовардҳои насли калонсол ва алоқамандӣ бо онҳоро метавонанд инъикос кунанд.

Мо пурра бо муаллифи диссертатсия ҳҳамфирӯз ҳастем, ки менависад: «Тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстӣ аз маҷмуи муносибатҳои универсалии арзишманд нисбат ба масоили глобалӣ, гурӯҳҳои иҷтимоӣ, шаҳсони чудогона, фаъолияти онҳо, нисбати падидаҳои ҳаёти ҷамъиятий ва шуур иборат мебошад. Низоми тарбияи шаҳрвандӣ аз маҷмуи мақсаду вазифаҳои иборат мебошад, ки бо баҳисобирии хусусиятҳои синнусолии азхудкунии ғояҳои сиёсии умушишарвандӣ ва умушибашарӣ аз ҷониби хонандагон; мазмун ва намудҳои тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, дар ҷорабиниҳои беруназмактабӣ, меҳнатӣ ва васоити аҳбори омма ташаккул мейёбад. Мақсаду вазифаҳои тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстӣ дар раванди муттасили педагогӣ бо баҳисобирии имконоти синнусолӣ ва хусусиятҳои қӯдакон ба амал бароварда шуда, ба ташаккули маърифати ахлоқии тарбиятгирандагон мусоидат менамояд. (саҳ. 40).

Муҳаққиқ мағҳуми шаҳрвандиро чунин тавсиф намудааст, ки дар ин бора мо пурра унвончуро ҷонибдорӣ менамоем:

- эҳсоси мураккаби ахлоқӣ ва сифатҳои рафтори ба ҳам алоқаманд, муҳаббат ба ватани худ;
- дилбастагӣ нисбат ба низоми сиёсӣ, эҳтироми анъаноти ҳалқи худ;
- эҳтиром нисбат ба ёдгориҳои таъриҳӣ ва расму оинҳои мамлакати худ, муҳаббат ба сарзамини худ;
- тамоюл ба тақвияти шаъну шарафи Ватан, омодагӣ ва тавоноии дифоъ аз он;
- шучоати ҳарбӣ, мардонагӣ ва фидокорӣ, оштинопазирӣ нисбати адовать нажодӣ ва миллӣ;
- эҳтиром нисбат ба расму оинҳои мамлакатҳои дигар ва фарҳангӣ ҳалқҳо, омода будан ба ҳамкорӣ бо онҳо.

Вобаста ба ин, унвончу зимни гузаронидани корҳои озмоиший-таҷрибай як қатор тавсияҳои судманро ҷиҳати дар мактаббачагон тақвият бахшидани ташаккули ҳисси ватандӯстӣ пешниҳод намудааст.

Дар ҷараёни таҳқиқот муҳаққиқ ба чунин натиҷа расидааст, ки тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ҳусусиятҳои ҳоси ҳудро дорост. Доностани онҳо имконият медиҳад, ки моҳияти ин падида дарк карда шавад ва дар назар гирифтани онҳо шарти зарурии баланд бардоштани камолоти ахлоқии хонандагон маҳсуб дониста мешавад.

Мушоҳида ва таҳқиқоти тӯлонӣ, мусоҳиба бо волидон, омӯзгорон ва хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба унвонҷӯ имкон додааст, ки технологияи муосири дар хонандагон ташаккул додани масъулияти шаҳрвандӣ ва ватандӯст буданро аз нуқтаи назари илмӣ асоснок намояд.

Унвончу корҳои таҷрибай-озмоишии ҳудро аз нуқтаи назари он, ки хонандагон дар оянда ватандӯсту дӯстдори Ватан, ҳомиву пуштибони манфиаҳои он бошанд, шахсоне тарбия ёбанд, ки ватани ҳудро дӯст доранд, ба ҳалқи ҳуд содик бошанд, барои ҳифзи манфиатҳои ватан омода бошанду фидокорӣ намояд ва барои Ватани ҳуд корнамоӣ қунад, омода намудааст. Инчунин муҳаққиқ қайд менамояд, ки эҳтиром нисбат ба ҳисси масъулиятшиносӣ, рушди маҳорату малакаҳо, истифода аз озодии шаҳсӣ, пайравӣ ба арзишҳои демократӣ ва шаҳрвандӣ, ки ба ақлу хирад, эҳсосот ва таҷрибаи ҳаётии шаҳсият асос ёфтаанд, ба роҳбарӣ гирифтани принсипҳои умунибашарӣ дар барҳӯрди ақидаҳо оид ба арзишҳои маънавӣ-ахлоқӣ принсипҳои ташаккули масъулияти ватандӯстии шарвандӣ маҳсуб дониста мешаванд.

Ҳамзамон, унвончу дар он ақида аст, ки ватандӯстӣ ин эҳтиром ба ниёғон, муҳаббат ва таҳаммулпазирӣ нисбат ба ҳамватанон, ҳоҳиши кумак ба онҳо ва аз одатҳои бад даст кашидан дар назар дошта мешавад. Нишондиҳандаи баланди ин арзиш хайрҳоҳӣ нисбат ба

ҳамватанони худ мебошад, ки шахрвандони давлат мебошанд, яъне соҳти иҷтимоии чомеа ва меъёрҳои ахлоқии онро риоя менамоянд (саҳ. 48, 49).

Аҳамияти назариявии диссертатсия дар он ифода меёбад, ки мавқеи шахсии муаллиф дар самти ҷустуҷӯи восита ва усулҳои самараноки татбиқи амалии технологияи ташаккули тарбияи шахрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муайян карда шудааст; мавқеи омӯзгорон аз нигоҳи қасбият ҷиҳати татбиқи тарбияи шахрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ба низом дароварда шудааст; бо роҳи гузаронидани корҳои озмоиший-таҳқиқотӣ меъёрҳо ва нишондиҳандаҳои ташаккули тарбияи шахрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ бо истифода аз технологияи мусоири педагогӣ бо роҳи ташкилу гузаронидани корҳои таҷрибавӣ-озмоиший ҳаллу фасл карда шудааст.

Зимни гузаронидани корҳои таҷрибавӣ-озмоиший унвончу ба ҷунин ҳулоса омадааст, ки дар шароити хеле мураккаби азnavsозии чомеа тарбияву ташаккули сифатҳои ахлоқӣ дар қӯдакону наврасон, ки ба шахрванди арзандай Ватан мувоғиқ бошанд ва ба ташаккули фазо ва муҳити созанда мусоидат менамоянд, ҷандон кори осон нест. Ба ин омилҳои зерин сабаб шуда метавонанд: мушкилоте, ки мамлакатҳо бо онҳо мувоҷех шудаанд, мушкилоти ҳар як фард, аз ҷумла хонадагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ. Аз ин рӯ, тарбияи шахрвандӣ-ватандӯстӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба муҳолифати тезутунд бо шуури ба таври ғайримуташаккил шаклгирандаи наврасон рӯ ба рӯ мегардад. (саҳ. 50, 57).

Вобаста ба ҳалии мушкилоти болозикр унвончу пешниҳод менамояд:

– бояд байни тарбияи миллӣ ва миллатгарой фарқият гузошта шавад;

– тарбияи шаҳрвандӣ ва ватандӯстӣ бояд дар заминаи муайяни таърихӣ ба роҳ монда шавад, ки дар ин ҷо истифодаи маводи кишваршиносӣ ҳатмӣ мебошад;

– тарбияи шаҳрвандиро дар доираи тарбияи ватандӯстӣ ба роҳ мондан ба мақсад мувоғиқ аст, зоро сатҳи пасти фарҳанги сиёсӣ, надонистани муқаррароти асосии Конститутсия, ивазкунии мағҳумҳои «Ватан» ва «Давлат» ба ташаккули ватандӯсти асили ватани худ мусоидат карда наметавонанд.

Дар кори таҳқиқотии анҷомдодашуда, ба гайр аз татбиқи роҳҳои муғиди тарбияи шарвандӣ-ватандӯстӣ инчунин дар ин замина майлу рағбати худи хонандагон барои муаян намудани мавқеи фаъоли шаҳрвандӣ дар ҷомеа низ муайян карда шудааст, ки як қисмати муҳими таҳқиқоти анҷомдодашуда маҳсуб дониста мешавад. Дар ин бора аз ҷониби унвонҷу дар заминаи назарсанҷии мушахҳас маълумоти омории зарурӣ пешниҳод карда шудааст.

Бо дарназардошти ҳадафи асосии тарбия, яъне ташаккули шаҳрванд ва ватандӯст, самтҳои фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти умумӣ муайян карда шудааст, ки баъзе аз онҳоро номбар кардан мумкин аст:

1. Ба роҳ мондани тарбияи шаҳрвандию ватандӯстӣ дар асоси маҷмуи муайяни афкор ва арзишҳо.

2. Мунтазам нишон додани нақши инсон-шаҳрванд дар рушду тавсеаи ҷомеа. Шиносоӣ бо дастовардҳои илмӣ ва корнамоиҳои муҳаққиқони ватаниӣ, ки ба ташаккули идеали ахлоқии хонандагон, тарбияи сифатҳои шаҳрвандӣ ва ватандӯстӣ мусоидат меқунад.

3. Вазифаи асосии тарбияи шаҳрвандӣ ва ватандӯстӣ шиносоии хонандагон бо қонунҳои давлат, зарурати воқеии татбиқи онҳо ва ташаккули масъулияти шаҳрвандӣ мебошад.

4. Шинос кардани хонандагон бо фарҳанги миллату давлати худ, ташаккули талабот ба арзишҳои волои фарҳангӣ ва маънавӣ, ки яке аз

вазифаҳои асосии тарбияи шаҳрвандӣ ва ватандӯстӣ ба шумор мераవанд.

5. Эҳсоси озодии ботинӣ, қобилияти худбаҳодиҳӣ ва идоракуни рафтори худ, худбаҳодиҳӣ, эҳтироми худ.

Дар асоси натиҷаҳои ба дастоварда унвонҷу як силсила тавсияҳои методиро ҷиҳати татбиқи тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ пешниҳод намудааст.

Натиҷаҳои асосии диссертатсия дар маҷаллаҳои илмиӣ аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии Федератсияи Россия ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқгардида ва дигар нашрияҳо интишор ёфтаанд. Мақолаҳо мазмуну муҳтавои рисоларо дар бар мегиранд.

Автореферат мазмуни асосии диссертатсияро ифода карда, ба талаботи мавҷуда ҷавобгӯ мебошад.

Дар баробари муваффақиятҳо дар таҳқиқоти анҷомдодашуда баъзе камбудиҳо низ ба мушоҳидрасид, ки зеринҳо мебошанд:

1. Хулосаи ҳамаи бобҳои диссертатсия ба коркарди иловагӣ ниёз доранд.
2. Хулосаи умумии диссертатсия такмилро тақозо мекунад.
3. Баъзе ҷузъиёти дар модели тарбияи шаҳрвандӣ-ватандӯстии хонандагон пешниҳодшуда аниқсозиро талаб менамояд.
4. Номи зербанди яки боби якум «Асосноксозии назариявии консепсия ва стратегияи тарбияи миллӣ бо дарназардошти масоили таҳқиқшаванда» ном дорад. Пешниҳод менамоям, ки зербанди мазкур чунин номгузорӣ карда шавад: «Асосноксозии назариявии консепсия ва стратегияи тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ».
5. Дар ҷараёни таҳқиқот унвонҷӯ баъзе нуқсонҳоро ҷиҳати татбиқи тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти

умумӣ ошкор намуда, тавсихо манзур намудааст. Агар тавсияҳо мушаххастар баён меёфтанд, боз ҳам беҳтар мебуд.

6. Дар дастгоҳи илмии диссертатсия зербанди «Ғояи пешбари таҳқиқот» зикр карда шудааст, ки нолозим аст.

7. Баъзе ҳисобҳои омориро аниқ намудан лозим аст (масалан, саҳ. 286).

Камбудиҳои зикргардида ба арзиши баланди илмии таҳқиқоти анҷомдодашуда таъсир намерасонанд.

Кори таҳқиқотии анҷомдодашуда аз он гувоҳӣ медиҳад, ки унвонҷӯ дорои доғиши амиқи назариявӣ оид ба татбиқи технологияи педагогии тарбияи шаҳрвандӣ – ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ буда, дар ин самт пешниҳоду тавсияҳои дар диссертатсия ироагардида қобили қабул мебошанд.

Диссертатсия ба талаботи Низомномаи Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба додани дараҷаҳои илмӣ пурра мувофиқ мебошад ва муаллифи он Давлатзода Ҷамила барои дарёфти дараҷаи доктори илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва маълумот сазовор мебошад.

Муқарризи расмӣ,
доктори илмҳои педагогӣ,
мудири шуъбаи педагогика
ва таҳсилоти муосири
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон

 Гулмадов Файз

Маълумот барои тамос: Ҷумҳурии Тоҷикистон, 735700, ш. Душанбе,
кӯчаи С. Айнӣ, 126; Тел: +992919636734; E-mail:gulmadov53@mail.ru

Имзои Ф. Гулмадово таҳсик мекунам
Сардори ШК Академияи таҳсилоти
Тоҷикистони

 М. Сайдова